

#GREEN MIND

Eesti-Vene koostööprojekt GreenMind

Uus Eesti-Vene koostööprojekt GreenMind arendab ja parandab läbi uuenduslike õppematerjalide ja –tegevuste keskkonnahariduse kvaliteeti Lõuna-Eestis ja Pihkva regioonis.

Augustis 2019 alanud projekt GreenMind tegeleb keskkonnakaitse ja -säästva arengu teemadega Peipsi järve piirkonnas. Keskendume eutrofeerumisele, jäätmekäitlusele ja energiatõhususe teemadele.

Projekti eesmärgiks on roheline maailmavaate levik avalikkuse seas, mis aitab kaasa piiriüleses Peipsi piirkonnas keskkonnasõbraliku, energiatõhusa ja atraktiivse elukeskkonna arendamisele. Projekti raames töötatakse välja praktilisi meetodilisi keskkonnateadlikkuse suurendamise vahendeid, koolitatakse olemasolevaid ja tulevasi keskkonnahariduse praktikuid, ning aidatakse kaasa laiema sotsiaalse konteksti kujunemisele.

Projekti kaasrahastavad Eesti-Vene piiriülese koostöö programm 2014-2020 ja Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Rohkem infot: www.ctc.ee/projektid/kaimasolevad-projektid/greenmind

Selles numbris

- Eesti-Vene koostööprojekt GreenMind
- Regionaalne keskkonnaharidus: miks see on vajalik?
- Pihkva haridustöötajad käisid õppereisil Eestis
- Uute keskkonnahariduse materjalide väljaarendamine

Antud väljaanne valmis Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi 2014-2020 rahalise abiga. Selle väljaande sisu eest vastutab ainuisikuliselt Peipsi Koostöö Keskus ning selles kajastatu ei peegelda mingil juhul programmis osalevate riikide ega Euroopa Liidu seisukohti.

GreenMind projekti avakoosolek 2019. aasta augustis Tartus

GreenMind projekti avakohtumisel 30. augustil arutati projekti tegevusplaani, partnerite rolle, eelseisvate sündmuste korraldamist, sihtrühmade kaasamist ning teavitustegevusi.

Projekti avakoosolek.
Foto Ederi Ojasoo

Keskonnaharidus piiriülesest

Läbi piiriülese keskkonnahariduse edendamise ning ühiste materjalide väljatöötamise luuakse alus erinevate institutsioonide ja põlvkondade vaheliseks piiriüleseks suhtluseks, mis on tähtis äärealade jätkusuutlikuks arenguks.

Margit Säre,
MTÜ Peipsi Koostöö
Keskus

Piirkondliku keskkonnahariduse edendamine on oluline, sest see aitab lastel ning noortel luua vahetut sidet kodukohaga, tekitada huvi ning luua lihtsalt hoomatavaid seoseid.

Selleks, et keskkonnaharidus muuta atraktiivseks nii noortele kui ka juhendajatele, on vaja pakkuda neile uusi võimalusi, meetodeid ning vahendeid.

Eeva Kirsipuu-Vadi, Tartu loodusmaja

Regionaalne keskkonnaharidus: miks on see vajalik?

Olga Vasilenko, MTÜ Peipsi Järve Projekt

GreenMind projekti fookuseks on keskkonnateadlikkus ja -haridus piiriüleses Eesti - Vene Peipsi järve regioonis. Milles seisneb regionaalse keskkonnahariduse vajalikkus?

Mitmed sotsiaaluuringud näitavad, et keskkonnaharidus on tulemuslik siis, kui see on seotud piirkondlike teemadega. See tähendab, et õpetajad, õpilased ja muud huvilised peavad olema otseses kontaktis uuritava nähtuse või objektiga, mis omakorda loob äratundmise tunde, arendab praktilisi oskuseid ja loob emotsionaalse seose loodusega.

Kui keskkonnaharidus põhineks vaid akadeemilistel abstraktsetel teemadel (sageli on need igapäevaelust liiga kaugel), oleks tulemuseks loodusest võõrdumine, apaatia ja keskkonnaprobleemide unarusse jätmine.

GreenMind projektiga näidatakse, et inimese ja looduse vahetu suhe on ainus viis jätkusuutlikult mõtlevate kogukondade loomiseks.

Loodusressursid on oma olemuselt piiriülese. Peipsi järve valgatal olevad jõed, metsad ja erinevad maastikud kulgevad vabalt edasi-tagasi üle Eesti-Vene piiri. Loodus on keskkonnas seisukohalt jagamatu. Seetõttu tuleks piiriüleseid ökosüsteeme käsitleda ühtse tervikuna.

Keskkonnahariduse eesmärk on kasvatada uut keskkonnateadlikku põlvkonda. Piiriüleste ökosüsteemide väärtasutamise tagajärgede mõistmine on selle saavutamiseks peamine eeltingimus. Inimestel peab olema laiem vaade piiriülestest ökosüsteemidest. Oluline on naabrite vaheline suhtlus ning ühiselt keskkonnaprobleemidega tegelemine.

Keskkonnahariduse ja -teadlikkuse edendamine Eestis ja Venemaal Peipsi järve piirkonnas on siiani kulgenud veidi erineval viisil. Edendamaks regionaalset keskkonnaharidust, on aeg ühtlustada erinevaid lähenemisviise, vahetada ja jagada kogemusi ning saada sellest inspiratsiooni, et hõlbus-tada keskkonnavalast koostöö-sünergiat ja luua alus uutele võimalustele ning ühisele visiooni tekkimisele.

Aktiivtegevused projekti keskkonnahariduse seminaril novembris 2019. Foto Margit Säre

Keskkonnahariduse teemaline õppereis Peipsi ääres novembris 2019.
Foto Ederi Ojasoo

Novembrikuus käisid Pihkva regiooni keskkonnaharidustöötajad õppereisil Eestis nii kogemusi saamas kui enda teadmisi jagamas

Margit Säre, MTÜ Peipsi Koostöö Keskus
Eeva Kirsipuu-Vadi, Tartu loodusmaja

25.-27. novembril oli ligi 30 Peipsi ja Pihkva piirkonna loodusainete õpetajat ja haridustöötajat õppereisil Eestis. Tutvuti formaalse ja mitteformaalse keskkonnahariduse meetoditega ja õppematerjalidega.

Kuna GreenMind projekti üheks teemaks on jäätmed, siis õppereis algas Räpina keskkonnamaja jäätmeklassis. Tartus tehti põhjalik ringkäik Tartu loodusmajas ning räägiti majas toimuvatest õppetegevustest, minnes süvitsi just energia- ja jäätmeteemadega. Külaskäigul lisaku looduskeskuses tutvuti energiasäästuga ja säästva tarbimise teemadega.

25. novembril toimus Tartu loodusmajas Eesti - Vene keskkonnahariduse teemaline koostööümarlaud. Eesti keskkonnahariduse eksperdid jagasid külalistele oma kogemusi süsteemse lähenemise osas.

Tutvustati "Keskkonnahariduse ja -teadlikkuse tegevuskava 2019–2022". Haridusametnikud käisid kohtumas ka Tartu linna haridusosakonnaga, et täpsemalt kuulda programmist „Õppida saab kõikjal“ ning kohaliku omavalitsuse võimalustest toetada keskkonnaharidust. Ümarlaval tutvustati nii konkreetseid õppetegevusi kui räägiti laiemalt vajadustest ja võimalustest nii Eestis kui Venemaal.

Õppereisil tutvuti veel Tartu Tamme Gümnaasiumi ja Jääaja Keskusega. Reisi viimane päev viis neid Peipsimaale lisaku looduskeskusesse ja Peipsimaa muuseumisse, kus keskenduti piirkonna eripärale tuginevatele õppeprogrammidele ja materjalidele.

Huvilised saavad ettekandeid lugeda siit
<https://www.tartuloodusmaja.ee/greenmind-seminar-presentations/>

Mõtteid õppereisist

Kogunud Sergey Timofeev,
MTÜ Peipsi Järve Projekt

“Kolmepäevane programm oli väga intensiivne ja hästi planeeritud. Sellised õppereisid sütitavad mind edasisel tööl; nende käigus tekivad uued ideed ja plaanid.”

Nina Yaroslavtseva,
Petseri 3. keskkooli direktor

“Õppereis Eestisse andis võimaluse õppida uusi keskkonnahariduse meetodeid. Kõik sündmused olid põhjalikult kavandatud ja tõhusalt elluviidud. Avaldan kõigile siirast tänu!”

Elena Suprunova, Neveli linna gümnaasiumi bioloogia ja keemia õpetaja

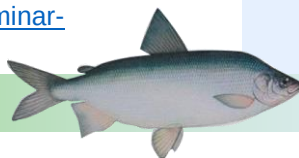
„Suur tänu keskkonnahariduse ja -teadlikkuse suurendamise seminari korraldajatele. See oli suurepärane võimalus tutvuda Eesti kolleegide kogemustega. Eriti väärtuslikud olid minu jaoks laste ja lapsevanematega töötamise meetodid. Suurepärane korraldus muutis suhtlemise meeldivaks ja lihtsaks. Tahaksin öelda erilise tänu ekskursioonide eest Jääaja keskusesse ja Alatskivi lossi.“

Alevtina Nikolaeva, Pihkva pedagoogilise kompleksi, bioloogia õpetaja

„Keskkonnakaitsest huvitatud ajakirjanikuna oli mul eriline huvi kõikide korraldatud sündmuste ja külastuste vastu erieiatesse organisatsiooni-desse. Samuti oli tore jälgida Pihkva õpetajate reaktsiooni Eestis nähtule. Väga meeldis tutvuda Tartu loodusmajaga ja mind huvitas nende töö õpilastega.

Väga kasulik ja huvitav oli kohtumine Tartu haridusameti juhatajaga ning tema ettekanne Eesti haridussüsteemi korraldusest. Eraldi tunnustus Jääaja keskuse külastamise eest. Supermulje! See on hea näide teaduse toetamisest, häälestav oli ekspositsioonide, teabe edastusvormide ja meetodite mitmekesisus.“

Asya Zamarayeva, ajalehe "Pskov Province" ajakirjanik

Peipsist ja Peipsi viktoriinist

Arne Ader, Loodusmees OÜ

Olen vahel mõelnud, miks küll inimesed kipuvad rohkem mere äärde, kui meil on olemas ka Peipsi, järv kui meri.

Peipsi järv pole merest parem ega halvem. Ta on lihtsalt teistsugune, ent see teistsugusus väärrib märkamist ja kohale tulemist, oma silmaga üle vaatamist.

Peipsi ei vaja reklaami kalajärvena – talvise Peipsi randadele jõudnud sikuskameeste seltskond on ju rahvusvaheline! Aga kas teadsite, et Peipsi toidab kaladega ka rohkem kui sadat kotkaperet? Ja et Peipsi on kogunisti rahvusvahelise tähtsusega rändepeatuspaike haruldastele väikeluikedele? Et ammustel aegadel Peipsisse jõudnud võõrliigist rändkarbist on tänasel päeval saanud oluline järvevee puhastaja ja toiduvõimalus kuni 50 tuhandele rändel peatuvale sukelpardile... Sellest ja paljust muust põnevast saate teada, kui võtate ette lühikese nuputamisetke vastvalminud Peipsi viktoriini näol.

Peipsi omapäraks on jagunemine kahe riigi vahel samal ajal kui järve loodus on ühine tervik. Me vajaksime palju lihtsamaid võimalusi reisida ümber kauni järve ja laevaliiklus Tartu ja Pihkva vahel võiks olla regulaarne.

Väikeluik. Foto Arne Ader

Regionaalsete keskkonnahariduse materjalide väljaarendamine

Sergey Timofeev, MTÜ Peipsi Järve Projekt

GreenMind projektiga arendatakse välja Peipsi järve tutvustav keskkonnahariduslike materjalide pakett.

GreenMind projekt loob mitmeid ökosüsteeme tutvustavaid keskkonnahariduse materjale.

Üheks põnevaks õppevahendiks on Peipsi järve keskkonna õppematerjal, mis keskendub kolmele peamisele keskkonnaprobleemile: inimtekkeline eutrofeerumine (liigitoitelisus), jäätmekäitlus (valdavalt tahked olmejäätmed, ebaseaduslike prügilate ja prügi probleem) ja energiatarbimine (valdavalt kodumajapidamistes).

Õppematerjali sihtrühmaks on gümnaasiumiõpilased. Sealt leiab lisaks üldistele keskkonnateemadele ka praktilisi näpunäiteid, kuidas käituda keskkonnasõbralikult.

Õppematerjali toetab ka loodav piirkonna veebileht, mis sisaldab piirkondlike ökosüsteemide uurimise täiendavaid materjale.

Vene projektipartnerid loovad Pihkva piirkonna keskkonnahariduse kontseptsiooni. Pihkva oblasti riiklik hariduskomitee eeldab, et selle alusel hakkab toimuma edasine tegevus valdkonnas.

Projekti raames arendatakse

välja lasteaedadele kaks laumängu, et tutvustada Peipsi järve piirkonna loodust ning seal elavaid linde ja loomi.

Koolidele valmivad roheliste koolide voldikud, mis tutvustavad ülemaailmset Rohelise Kooli programmi ja kuidas sellega liituda.

Valmib ka Peipsi piirkonna keskkonnahariduse trükis, et tutvustada õpetajatele parimaid näiteid erinevatest meetodikatest. Trükis aitab edendada regionaalset keskkonnaharidust.

Põnevaks veebipõhiseks õppevahendiks saab olema Peipsi järve teemaline viktoriin, mis sisaldab küsimusi järve ökoloogiast ja aktuaalsematest keskkonnaprobleemidest. Veebiviktoriini eesmärgiks on toetada regionaalset keskkonnaharidust koolitundides.

Projekti raames täiendatakse ja tõlgitakse vene keelde Eestis juba kasutusel oleva keskkonnasõbralike ürituste korraldamise käsiraamat, mis on suunatud ürituste korraldajatele, et vähendada erinevate avalike ürituste võimalikku negatiivset mõju loodusele.

Keskkonnahariduse ja teadlikkuse teemaline ümarlaud Pihkvas 2019. aasta detsembris. Foto MTÜ Peipsi Järve Projekt

XII Peipsi foorum ja keskkonnahariduse ümarlaud Pihkvas 19.-20. detsembril 2019

Sergey Timofeev, MTÜ Peipsi Järve Projekt

Keskkonnahariduse ja -teadlikkuse arendamise ümarlaud Pihkvas tehti ühised ettepanekud keskkonnahariduse kontseptsiooni arendamiseks Pihkva oblastis.

19.-20. detsembril 2019. aastal korraldas MTÜ Pihkva Andekate Laste ja Noorte Arengukeskus koos ja Peipsi Järve Projektiga (Pihkva) Pihkvas keskkonnahariduse ja -teadlikkuse arendamise ümarlaud. Üritus toimus projekti ER101 GreenMind raames.

Üritus toimus kahes etapis. 19. detsembril toimus Pihkvas XII Peipsi Foorum, mille üheks osaks oli Eesti-Vene keskkonnahariduse projektide tutvustus.

Arutelu teine osa toimus 20. detsembril Petseris, mis kaardistas keskkonnahariduse

ja -teadlikkuse praegust piirkondlikku olukorda Pihkva regioonis. Koguti ideid valdkonna töö paremaks korraldamiseks. Ümarlaval osales üle 20 spetsialisti: haridusasutuste juhid, õpetajad, riigi- ja omavalitsusasutuste esindajad, mittetulundusühingud, looduskaitsealade esindajad.

Kokkusaamiste tulemusena valmis keskkonnahariduse ja -teadlikkuse arendamise SWOT-analüüs. Saadud tulemustele põhinedes tehti ühised ettepanekud keskkonnahariduse kontseptsiooni arendamiseks Pihkva oblastis.

GreenMind projekti tutvustus Euroopa koostööpäeval septembris 2019

21. septembril 2019 osales GreenMindi meeskond Tartu observatooriumis Tõraveres Euroopa koostööpäeval, kus tutvustati Peipsi piirkonna keskkonnahariduse tegevusi.

Õpitegevuste läbiviimine.
Foto Margit Säre

Keskkonnahariduse ja -teadlikkuse ümarlaud Pihkvas

19. detsembril 2019 Pihkvas toimunud keskkonnahariduse ja -teadlikkuse ümarlaval tegi Eesti kogemustest ettekanne Helle Kont Tartu loodusmajast.

GreenMind projekti arutelu.
Foto Margit Säre

Vaata vaata videolõiku projektist ETV+ lehelt

<https://rus.err.ee/1008461/v-tartu-s-sistemoj-iekologicheskogo-obrazovaniya-priehali-znakomitsja-25-specialistov-iz-pskova>

MTÜ Peipsi Koostöö Keskus

Margit Säre
E-post: margitsare@gmail.com
Tel: +372 5088409
www.ctc.ee
Puiestee 71 a, 51009 Tartu
EESTI

www.ctc.ee
www.facebook.com/peipsicenter

Projekti partnerid:

[MTÜ Peipsi Järve Projekt](#) (Псковская областная общественная организация «Чудской проект») juhtpartner (RUS)

[Pihkva andekate laste ja noorte arengukeskus](#) (Псковский областной Центр развития одаренных детей и юношества) (RUS)

[Peipsi Koostöö Keskus](#) (EST)

[Tartu loodumaja \(SA Tartu Keskkonnahariduse Keskus\)](#) (EST)

Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi 2014-2020 eesmärk on edendada piiriülest koostööd Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni vahel, et soodustada sotsiaalmajanduslikku arengut mõlemal pool ühist piiri. Programmi koduleht on www.estoniarussia.eu.

Projekti kaasrahastab Eesti-Vene piiriülese koostöö programm 2014-2020

Programmi koduleht www.estoniarussia.eu

Eestipoolset kaasfinantseeringut toetab
Keskkonnainvesteeringute Keskus

